

Beterschap in zicht?

Arbeidsongevallen in België en de Europese Unie 1994-2001

Eurostat (2004). *Work and health in the EU. A statistical portrait. Data 1994-2002.* Eurostat Theme 3 Population and social conditions.

In deze Eurostat-publicatie wordt, zonder volledigheid na te streven, een beeld geschetst van de veiligheid op het werk en het voorkomen van ziekte ten gevolge van werkgerelateerde factoren in de Europese Unie en haar lidstaten. Naast een algemeen beeld van de werksituatie in Europa wordt dieper ingegaan op risicofactoren en veiligheidsmaatregelen op het werk, op de beroepsziekten en werkgerelateerde ziekten en problemen van psychosociale aard.

In het rapport wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare statistieken over dit thema voor de periode 1994-2002. De belangrijkste bronnen zijn de 'Labour Force Survey' (LFS, 2002), de Europese 'Statistics on Accidents at Work' (ESAW, 2001 en 2000) en de module bij de LFS die in 1999 gewijd was aan arbeidsongevallen en werkgerelateerde gezondheidsproblemen (maar waar België niet aan deelnam). De gegevens uit deze EUROSTAT-enquêtes werden aangevuld met de meer kwalitatieve informatie uit de 'European Survey on Living and Working Conditions' (ESLWC, 2000) van de 'European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions'. Aanvullend werd gebruik gemaakt van statistische info over beroepsziekten en chronische ongeschiktheid ten gevolge van het werk en bijkomende gegevens uit ad hoc studies.

In vroegere artikels van het steunpunt WAV werd reeds ingegaan op verscheidene van die thema's zoals ziekteverzuim in Vlaanderen, België en Europa,¹ geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag² en werkgerelateerde ziekte- en gezondheidsproblemen³ voornamelijk op basis van de gegevens afkomstig van de European Survey on Living and Working Conditions', een van de bronnen die aan de basis liggen van deze Eurostat-

publicatie. We beperken ons hier daarom tot de bespreking van de evolutie van de ernstige en dodelijke ongevallen in de verschillende EU-landen in de periode 1994-2001.

De ESAW rapporteren voor 2001 ongeveer 4,7 miljoen arbeidsongevallen in de EU-15⁴ met meer dan drie dagen afwezigheid. Dit betekent dat 4% van alle EU-15 werknemers in 2001 met een arbeidsongeval te maken had. De kans op een ernstig arbeidsongeval is drie maal hoger voor mannen dan voor vrouwen en het risico om slachtoffer te worden van een dodelijk ongeval is elf keer hoger voor een man. Dit heeft te maken met het feit dat mannen vaker dan vrouwen in activiteitensectoren werken met een hoog ongevalrisico, zoals de bouw- of transportsector. De taken die mannen en vrouwen binnen een zelfde sector uitoefenen zijn

ook van die aard dat ze minder risico's op ongevallen inhouden voor de vrouwen. Tot slot werken mannen ook vaker voltijds waardoor ze meer aan ongevallenrisico's worden blootgesteld.

Het voorkomen van zowel dodelijke als niet-dodelijke ongevallen is sinds 1994 sterk gedaald in de EU-15. Het cijfer voor *de dodelijke ongevallen* daalt voor de mannen in alle EU-15-landen, dus ook in België. Voor het eerst sinds 1994 zakt het dodental onder de zeven per 100 000 loontrekkende mannen. Kijken we naar de situatie in de periode van 1998 tot en met 2001 (zie tabel 1), dan krijgen we een ander beeld en blijkt België het niet meer zo goed te doen. Tussen 1998 en 2001 stijgt het aantal dodelijke ongevallen in België met een kwart, dit is het slechtste resultaat van alle EU-15-landen. Met

andere woorden, na een gevoelige verbetering van het cijfer van de dodelijke ongevallen tussen 1994 en 1998, gaat het dodental weer steil de hoogte in. Portugal en Zweden tonen ook een, zij het minder sterke, negatieve evolutie in dodelijke arbeidsongevallen sinds 1998.

In de nieuw toegetreden EU-lidstaten evolueren Slovenië, Litouwen en Letland niet zo goed op het vlak van arbeidsongevallen (+5%). Andere nieuwe lidstaten zoals Slowakije, Hongarije en Estland kunnen dan weer gunstige resultaten voorleggen voor wat betreft de evolutie van de dodelijke slachtoffers van arbeidsongevallen.

De ernstige ongevallen met meer dan drie dagen afwezigheid tot gevolg dalen sinds 1994 voor het

Tabel 1.

Evolutie van de ernstige en fatale arbeidsongevallen per 1 000 werknemers ten aanzien van de situatie in 1998 (EU-15, EU-25 en de lidstaten; 1994-2001).

Groei % ten aanzien van 1998	Ernstig ongeval		Fataal ongeval			Ernstig ongeval		Fataal ongeval	
	1994	2001	1994	2001		1994	2001	1994	2001
EU-25		-6		-20***	Griekenland	26	-14	16	-22
EU-15	11	-6		-21***	Portugal	7	(12)*	9	(4)**
					Italië	13	-8	6	-38
België	-14	-17	94	24	Spanje	-12	6	27	-19
Duitsland	13	-12	23	-35	Polen		-22		-8
Frankrijk	12	-2	8	-21	Slowakije		-16		-29
Nederland	10	-8	-100	-21	Litouwen		-15		5
Luxemburg	-4	-3	-100	-63***	Hongarije	30	-14	6	-29
Verenigd Koninkrijk*	27	10	6	-8	Tsjechië		-9	10	-4
Ierland	-41	5	-34	-57	Slovenië	2	-6	-10	5
Denemarken	-17	-18	-10	-45	Malta		-1	-65****	-52****
Oostenrijk	58	-17	4	-6	Cyprus		12		-38****
Finland	14	-13	50	-2	Letland		16		5
Zweden	-16	13	62	5	Estland		32		-22

Cijfers voor de 9 nace-codes landbouw, productie/industrie, electriciteit-, gas- en watervoorziening, groot- en kleinhandel, horeca, transport, financiële intermediairen, handel in onroerend goed. Data zonder ongevallen op de weg

* enkel Groot-Brittannië

** cijfer van 2000

*** voorlopige data

**** weinig significant door zeer kleine aantallen.

Bron: ESAW (Bewerking Steunpunt WAV).

eerst onder de 4% voor de EU-15 landen samen. De verbeterde situatie kan worden vastgesteld in de meeste, maar niet in alle lidstaten. Zo wordt er in Spanje, Ierland en Zweden een duidelijke toename van ernstige arbeidsongevallen opgetekend en ook in Luxemburg is er een lichte stijging. In België zien we een daling van de arbeidsongevallenincidentie sinds 1994, maar die daling is erg klein en is vooral toe te schrijven aan een meer opvallende daling met 17% in de periode 1998-2001 (zie tabel 1). In de nieuw toetreden lidstaten wordt de sterkste daling opgetekend in Polen. Ook Slowakije, Litouwen en Hongarije doen het goed. In Estland, Letland en Cyprus is de evolutie van de arbeidsongevallen daarentegen erg slecht. Spanje, Ierland, Zweden evolueren tussen 1998 en 2001 ook slecht qua ernstige arbeidsongevallen; ook het Verenigd Koninkrijk toont een negatieve evolutie in de statistieken van 1998 tot en met 2001.

*Katrien Tratsaert
Steunpunt WAV*

Noten

1. Tratsaert, K. (2002). Afwezig wegens ziekte... *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WAV*, nr. 3, jg. 12, Leuven, pp. 66-71.
Tratsaert, K. (2002). Ziekteverzuim in Europees perspectief. *Steunpunt WAV-SSA, Jaarreks 2002, De arbeidsmarkt in Vlaanderen, deel 4, Jaarboek*. Leuven, pp. 203-213.
Tratsaert, K. (2003). Ziekteverzuim anno 2002. Evolutie en regionale verschillen. *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WAV*, nr. 3, jg.13, Leuven, pp. 79-86.
2. Open Forum in *Over.Werk* nr. 3/2003.
3. Vanderpooten K. (2004). Ziek van werk. De relatie tussen persoonskenmerken, arbeidsomstandigheden en gezondheidsklachten ten gevolge van het werk. *Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WAV*, nr. 4, jg. 13, Leuven, pp. 76-84.
4. De EU-15 bestaat uit België, Denemarken, Duitsland, Griekenland, Spanje, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal, Finland, Zweden en Verenigd Koninkrijk.